

KULTURREDAKTÖR

Jens Runnberg 023-936 42
kultur@dt.se FAX 023-936 09

KULTUR

Minskad försäljning för Hedemora bokhandel

HEDEMORANio av tio bokhandlare har tappat kraftigt i omsättning, skriver Svensk Bokhandel. Sämst har det gått i mellanstora kommu-

ner. Siffrorna grundar sig på boksluten för 2008/2009. Hedemora bokhandel minskade omsättningen med 16,1 procent. (TT SPEKTRA)

Miljön måste få kosta mer

Människan lyckas förstöra två jordklot i Jeanette Wintersons nya roman. Ändå hyser hon hopp.

– Kanske för att själva livet är oförbättrligt. Det bara händer trots oss själva.

Det är inga ljusa framtidsvisioner som Jeanette Winterson målar upp i sin senaste roman *Stengudar* som just kommit på svenska.

Under 65 miljoner år låter hon tre civilisationer implodera. Hon skriver inte bara en dystopi utan tre.

– Jag vet. Varje sektion slutar med ett dödsfall. Jag har aldrig gjort så förut. Man jag vill att folk tar den här situationen på allvar.

– Vi går upp på morgnarna, dricker vårt kaffe, läser tidningarna. Samtidigt smälter polarisarna. Men så länge vi inte ser det med egna ögon är det svårt att förstå det som händer.

Brittiska Guardian skyltar stolt med att hon är en av dem som skrivit på tidningens uppmaning till läsarna om att minska sina "carbon footprints", sina personliga koldioxidutsläpp, med tio procent under det kommande året.

Frågan är vad hon ska göra? Hon har redan beta-

lat dyra pengar för jordvärme, likaså för att kunna använda regnvattnet till toaletten och diskmaskinen. Porschen har hon kört sönder.

Hon betalar villigt för närodlat, dyrare mat och reser hon utomlands privat blir det med tåg.

– I dag vill alla att allt ska vara gratis, det är en effekt av internet. Det är galenskap, vi kan inte ha billig mat och billiga resor. Så fort man säger det skriker folk att man är elitist men det kostar att odla mat och föda upp djur.

Alltsedan den uppmärksammade romanen *Det finns annan frukt än apelsiner* har Jeanette Winterson sjungit den sinnliga kärlekens lov, oftast med androgyna hjältinnor i huvudrollerna.

Det gör hon nu också. "Kärleken är ett ingripande" lyder den mest hoppfulla meningen i den roman som måste beskrivas som hennes mest politiska. Medan vetenskapsmän och tänkare alltsedan Nietzsche spått världens undergång i eld och rök, i Wagnersk Götterdämring, vill hon trots sina hemska framtidsscenarioer stå emot vad hon kallar "en farlig romantisk själv-mordsmission".

Erika Josefsson/TT Spektra

"När människor är rörda av något är de också kapabla till förändring", säger Jeanette Winterson om sitt författarskap.

FOTO: MIKAEL ANDERSSON / SCANPIX

"Körtraditionen behöver en uppfräschning så man kan släppa noterna och våga möta publiken", skriver Jennie Tideman om en konsert som var högklassig men något stel.

FOTO: JANNE ERIKSSON

Stram men hög kvalitet

MUSIK

Det råder inga tvivel att Falu Kammarkör fortfarande kan titulera sig Dalarnas bästa kör. Det var en högkvalitativ konsert de bjöd på när de firade sitt 25-årsjubileum i lördags.

Programmet var väldigt varierat och det fanns en hel del oväntade inslag som verkligen kittlade sinnen.

Första delen av konserten var väldigt traditionell och innehöll stycken som man förväntar sig ska framföras av en kör av detta slag.

Moderna tonsättare varierades med dåtida men genren var mestadels den samma – a cappellamusik i täta och utmanande arrangemang.

Som förväntat lyste kören starkast i Whitacres fantasi-eggande musik. Hans Nox

Aurumque innehåller allt man önskar. Pulserande svärta blandas med skira och ljusa klanger i en väv av harmonier och rytmiska ansatser.

Falu Kammarkör sjunger med precision och kommer så nära fulländning man kan komma i ett liveframförande. Klangerna från kören är perfektionistiskt rena och Tony Margeta har studerat in de musikaliska komponenterna med riklig detaljkänsla och noggrannhet.

Dynamiken mellan stäm-

BLANDAT

Falu Kammarkör 25 år

Tony Margeta, dirigent

Anita Agnas, piano

Musik av Whitacre, Lindberg,

Fauré, Lennon, Stenhammar

m fl

Publik: Cirka 350

Kristinehallen, Falun 24/10

morna är jämn och växlingarna i styrka är många och alltid på sin plats. Den enda anmärkningen är att det blir uttrycksmässigt stelt och inrutat.

Rösterna innehåller vissa expressiva medel men som helhet känns det nästan som om musiken framförs i militär ordning där man helt litar på att musiken i sig kan skildra hela berättelsen.

Körtraditionen behöver en uppfräschning så man kan släppa noterna och våga möta publiken.

Sista stycket innan paus är

Lindblads *Drömmarne* och ett sådant långt och svärfångat verk behöver mycket mer liv för att det inte ska bli långtråkigt, vilket det blev denna kväll.

I andra avdelningen bjuder kören på underbara kombinationer av konst och underhållning. Här blandar man in koreografi och gör en helt otroligt rolig version av Beatles *Come Together*. Kanske behöver man dock öva på att få till svänget i populärmusiken.

Kören utformade programmet i andra avdelningen efter sin egen berättelse om aktiviteter de upplevt under de senaste åren. Detta var ett genidrag eftersom det fångade intresset och placerar musiken i verkligheten.

Det var både rörande och humoristiskt.

Jennie Tideman

Syster och bror

Agneta Pleijel Norstedts

ROMAN Musiken är Guds språk, enligt hovsångaren och sångmästaren Isaac Berg. Artisterna på operan håller med. Musik är hopp och längtan, så lyder domen. Men för Isaacs barn är det annorlunda.

Sonen Albert är dövstum från födseln, en katastrof i artistfamiljen. Dottern Helena är en stor musikalisk begåvning, men hon är flicka.

Musiken är en trist ledsamhet, menar Albert som tidigt skickas bort för att skolas och lära sig teckenspråk på Manillaskolan.

Musiken är männens,

Agneta Pleijel är aktuell med en ny roman.

FOTO: JACK MIKURT

konstaterar Helena som redan i unga år tvingas svälja sina drömmar och rätta sig efter patriarkatets pekfinger.

Syster och bror är tredje delen i Agneta Pleijels familjeberättelse som inleddes med *Drottningens chirurg*

(2006) och *Kungens komediant* (2007).

Bakom boken ligger brev, dokument och muntliga historier från det 1800-tal som skildras. "Roman? Historisk fantasi, biografi?", skriver Pleijel i bokens efterord.

Nog snuddar hon vid alla dessa områden, men övervägande är ändå det episka handlaget som formar verkliga förgrundsgestalter och skeenden till fiktiva skapelser.

Till strukturen är *Syster och bror* en klugen historia. Under Alberts intensiva skolar är Helena en högst pe-rifer karaktär, men så låter

Pleijel den unga flickan med sångrösten bära familjeberättelsen några år, innan en vuxen Albert åter tar över.

Växlingarna är drivande och intressanta, men fördjupandet av syskonporträtten får bitvis stå tillbaka till förmån för en vidare släkt- och samhällshistoria.

På det hela taget är *Syster och bror* ändå en välsnickrad roman som förvandlar ett stort historiskt material till trovärdig fiktion. Pleijel har ett inbjudande, innerligt språk och lyfter fram frågor om makt och kommunikation som är angelägna även idag.

Jonna Fries